

Podle spisů ředitelství železnic v K. byl žalobce podle služebního řádu přeložen do trvalé výslužby dnem 1. října 1930 pro tělesnou neschopnost k vykonávání železniční služby. O tom, že nemoc, která byla důvodem k přeložení do výslužby, je podle své pravé podstaty nemocí duševní, nevěděl tehdy ani žalobce, ani železniční správa, neboť, jak řečeno, tato uvádí za důvod přeložení žalobce do výslužby důsledně tělesnou chorobu. Duševní ráz choroby zjišťuje teprve a to částečně vedle epilepsie Dr. Stanislav K. ve svém vysvědčení ze 17. ledna 1934 a plně a nepochybně teprve posudek prof. Dr. Miroslava K. z 20. února 1935.

Správně a v souhlase se spisy zjistil tedy odvolací soud, že žalobce v době svého přeložení do výslužby nevěděl o pravé podstatě své nemoci — porucha duševní — která je podle 5. odst. § 8 stanov pens. fondu čsl. stát. drah důvodem k připočtení let ke skutečné nebo započtené době jeho členství v pensijním fondě.

Touto správně zjištěnou skutečností postrádají věcného podkladu také vývody odvolací žádosti, pokud se opírají o to, že skutkový podklad žalobního nároku tu byl a žalobci také znám již v čas jeho přeložení do výslužby.

Z uvedeného — že ani železniční správa o této jakosti nemoci žalobcovy nevěděla — plyne, že při přeložení žalobce do výslužby a vyměření mu pense k duševní chorobě nehleděla a hleděti nemohla a že proto v pensijním výměru z 10. září 1930 k nároku žalobcovu podle 5. odst. § 8 stanov pensijního fondu hleděti nemohla.

Také v právním posouzení 5. odst. § 8 pens. stanov je napadený rozsudek správným, neboť podle doslovu tohoto předpisu »připočte se« mu »deset roků«, nelze o tom pochybovati, že člen pensijního fondu, jsou-li splněny předpoklady odst. 5. § 8 stanov pensijního fondu, má právní nárok na připočtení 10 let ke skutečné nebo započtené době svého členství v pens. fondě.

Plyne to nad každou pochybnost ze srovnání předpisu 5. odst. s odst. 6. § 8, jenž na rozdíl od odst. 5. stanoví, že »může býti... připočtena doba až do 10 roků«, při čemž 12. odst. téhož § 8, že výhody odst. 5—8 může přiznati resp. povolit pouze ministerstvo železnic, je předpisem stanovícím příslušnost k tomuto opatření (§ 1 stanov pens. fondu). hmotné právo však obsahují odst. 5—8, takže provádí-li ministerstvo připočtení podle 5. odst. § 8, plní tím jen svou povinnost, provádí-li však ustanovení 6. odst. § 8, rozhoduje podle svého volného uvážení a to jak co do přiznání připočtení vůbec, tak i co do délky připočteného času.

Čís. 14916.

Ustanovenia §§ 12 a 13 zák. č. 204/1932 Sb. z. a n. o úsporných opatreniach personálnych nevzťahujú sa na odpočívne a zaopatrovacie požitky, ktorých platenie prevzal štát (Štátny pozemkový úrad) kúpnu smluvou pri prevzatí veľkého majetku pozemkového.

(Rozh. z 10. januára 1936, Rv III 233/35.)

Manžel žalobkyně zomr. Dr. František C. bol okresným lekárom a krome toho aj lekárom na coburgovskom majetku, kde mal tiež zabezčený nárok na penziu. Dr. František C. odišiel v roku 1923 ako súkromný lekár coburgovského majetku do výslužby. S dedičmi majiteľa coburgovského majetku uzavrel Štátny pozemkový úrad 24. marca 1928 dohodu, podľa ktorého Štátny pozemkový úrad za určitú kúpnu cenu prevzal celý coburgovský majetok a medzi iným Štátny pozemkový úrad s prevzatými nehnuteľnosťami prevzal aj všetkých penzistov a požívatel'ov darov z milosti na prevzatých nehnuteľnostiach prv zamestnaných a z príjmu veľkostatku platených, podľa stavu ku dňu 1. apríla 1928, od ktorej doby mali byť tieto penzie a dary z milosti vyplácané na účet Štátneho pozemkového úradu. Zároveň mali byť odovzdané Štátnemu pozemkovému úradu všetky penzijné vdovské a vyživovacie fondy, pokiaľ také fondy boli na tomto veľkostatku v Československu. Štát zaviazanosť platenia penzie prislúchajúcu manželovi žalobkyně uznal a túto penziu riadne platil. Po jeho smrti vrchná lesná správa v J. tiež plátila žalobkyni prislúchajúce zaopatrovacie požitky a uznala, že žalobkyni patrí titulom penzie s príslušnosťami 6.340 Kč ročne. Generálne finančné riaditeľstvo pre Slovensko dňa 13. februára 1933 sdelilo žalobkyni, že má po jej zomrelom manželovi tiež zaopatrovacie požitky ako vdova po penzionovanom okresnom lekárovi, že má podľa § 13 zák. č. 204/1932 Sb. z. a n. nárok len na jeden zaopatrovací plat a súčasne ju uvedomilo, že činí opatrenie, aby výplata druhých vdovských požitkov bola správou štátnych lesov a statkov v J. zastavená. Táto správa potom výplatu penzijných požitkov žalobkyně zastavila dňom 31. marca 1933. Žalobkynia domáhala sa žalobou, aby čl. erár bol zaviazaný platiť jej aj druhú penziu vo výške ako jej bola priznaná správou štátnych lesov a statkov v J. S ú d p r v e j s t o l i c e žalobe vyhovel. D ô v o d y: Zomr. manžel žalobkyně poberal dva odpočívne platy a to ako štátny okresný lekár a ako lekár býv. coburgovského veľkostatku. Tento veľkostatok bol prevzatý štátom a podľa smluvy ujednanej dňa 1. apríla 1928 s bývalými majiteľmi prevzal po nich štát tiež výplatu penzií zamestnancov veľkostatku, penzionovaných býv. správou rodiny Coburgovskej podľa vlastného penzijného štatútu veľkostatku. Štát preto prevzal aj výplatu penzie dra C. a po jeho smrti dňa 6. júla 1932 byly vdove vymerané a poukázané dvoje zaopatrovacie požitky a to krajinským úradom v Bratislave a vrchnou správou štátnych lesov a statkov v J. Táto druhá penzia činila ročne 6.340 Kč a bola žalobkyni vyplácaná do 31. marca 1933. Zastavenie penzie stalo sa preto, lebo podľa §§ 12 a 13 zák. č. 204/1932 Sb. z. a n. prislúcha vdove po štátnom zamestnancovi, ktorá má viac než jeden zaopatrovací plat, počínajúc dňom účinnosti zákona, t. j. dňom 1. januára 1933, nárok len na jeden zaopatrovací plat podľa vlastnej voľby. Ostatné nároky zanikajú. Dokiaľ nebude voľba vykonaná, treba vyplácať najvyšší zaopatrovací plat. Zánikom zaopatrovacích platov nesmia celkové príjmy klesnúť pod čiastku 9.000 Kč ročne. Bolo preto žalobkyni usnesením zo dňa 13. februára 1933 sdelené, že podľa cit. ustanovenia zanikol jej nárok na zaopatrovací plat per 6.340 Kč, ktorý dostáva ako vdova po penzionovanom lekárovi veľko-

statku, dňom 1. januára 1933 a zároveň bola upozornená na právo voľby podľa odst. 1 § 12 zák. č. 204/1932 Sb. z. a n. Dotyčne žalobkyňou zaujatého stanoviska namietala žalovaná strana, že cit. zákon vzťahuje sa tiež na žalobkyňu, nakoľko cit. zák. v § 21 stanoví, že štátnymi zamestnancami v činnej službe i vo výslužbe podľa toho zákona sa rozumejú všetci zamestnanci štátu, ústavov, podnikov a fondov štátnych alebo štátom spravovaných, či ide o služobný pomer verejnoprávny, či smluvný. Podľa § 22 lit. f) cit. zák. platí ustanovenie § 21 pre pozostalých po štátnych zamestnancoch. Prevzatím veľkostatku stal sa tento súčiastkou štátneho podniku a zamestnanci tohoto veľkostatku v činnej službe ako aj vo výslužbe stali sa zamestnancami štátneho podniku. Treba teda aj žalobkyňu pokladať za vdovu po štátnom zamestnancovi a jej zaopatrovací plat za štátny plat. Že tento plat má povahu štátnej penzie, plynie aj z toho, že bol vymieraný a vdove povolený vrchnou správou štátnych lesov a statkov v J. a menovaná správa vyplácala penziu z prostriedkov štátneho podniku lesov a statkov, teda zo štátnych prostriedkov a preto §§ 12 a 13 zákona č. 204/1932 Sb. z. a n. o úsporných opatreniach personálnych vzťahujú sa nielen na štátnych zamestnancov vo výslužbe a pozostalých po nich, ktorí poberajú viac než jeden štátny plat, ale tiež na požívateľov odpočívnych a zaopatrovacích požitkov, vyplácaných zo štátnych prostriedkov. Žalovaná strana uznáva číselnosť uplatňovanej pohľadávky pre prípad, keby bol žalobný nárok po práve. Podľa uvedeného prednesu strán javí sa skutkový stav nesporný a treba len riešiť otázku, či ustanovenie §§ 12 a 13 zák. č. 204/1932 Sb. z. a n. so zreteľom na §§ 21 a 22 cit. zák. vzťahujú sa na prípad žalobkyne. Penzijný nárok, ktorého sa žalobkyňa domáha, vznikol zo služebného pomeru manžela u coburgovského veľkostatku. Tento služebný pomer bol upravený zvláštnym štatútom pre zamestnancov veľkostatku a súčasne týmto štatútom boli aj upravené zaopatrovacie požitky pozostalých po zamestnancoch veľkostatku. Manžel žalobkyne bol majiteľom veľkostatku podľa toho štatútu penzionovaný v roku 1923. Dňa 24. marca 1928 v dôsledku prevzatia veľkostatku štátnym pozemkovým úradom bola uzavrená dohoda, a zaviazal sa Š. P. Ú. všetkých penzistov a požívateľov daru z milosti prevziať podľa stavu ku dňu 1. apríla 1928. Prevzal teda Š. P. Ú. súkromnoprávnou smluvou práva a povinnosti, ktoré majiteľ veľkostatku zabezpečil zriadeným štatútom a svojim penzistom a ich pozostalým. Tento smluvný záväzok nemohol byť dotknutý zákonom č. 204/1932 Sb. z. a n., nakoľko manžel žalobkyne nadobudol nárok na penziu nie v služebnom pomere so štátom alebo v služebnom pomere v podnikoch a fondoch štátom spravovaných, ale na základe služebného pomeru s veľkostatkou coburgovskou. Manžel žalobkyne nebol teda nikdy ku štátu vo verejnoprávnom pomere ani v súkromnoprávnom, a nemožno ho preto považovať za štátneho zamestnanca, a jeho penzia, ktorú na základe toho pomeru poberal, za štátny odpočívny plat. Zák. č. 204/1932 Sb. z. a n. má na mysli svojimi úspornými opatreniami len tých štátnych zamestnancov, ktorí na základe bývalého služebného pomeru ku štátu alebo jeho podnikom dostávajú viac než jeden odpočívny plat, nie však na osoby, ktorým vypláca odpočívne po-

žitky z iného titulu, ako v súdenom prípade na základe zvláštnej smluvy, ktorou prevzal mimo zaplataenia kúpnej ceny za prevzatý veľkostatok aj plnenie iných povinností za odkupiteľa voči tretím osobám. Súd je preto toho názoru, že nemožno použiť ustanovení §§ 12 a 13 cit. zák. na súdený prípad a neprávom zastavila žalovaná strana vyplácanie zaopatrovacích požitkov žalobkyni. O d v o l a c í s ú d rozsudok súdu prvej stolice potvrdil a prisúdil žalobkyni aj penziu splatnú v čase vynesenia rozsudku odvolacieho súdu. N a j v y š š í s ú d dovoláciu žiadosť zamietol, lebo nespoznal zákonného dôvodu, aby rozsudok odvolacieho súdu zmenil, účinnosti pozbavil alebo rozviazal.

Čís. 14917.

Nárok na náhradu za použitie veci neprislúcha jej bývalému vlastníkovi, keď tento vec predal a kupiteľovi odovzdal, a kupiteľ použil vec v prospech tretej osoby (versio in rem).

(Rozh. z 10. januára 1936, Rv IV 88/35.)

S ú d I. s t o l i c e žalobu zamietol, o d v o l a c í s ú d rozsudok súdu I. stolice zmenil a žalobe vyhovel. N a j v y š š í s ú d obnovil rozsudok súdu I. stolice. D ô v o d y:

Podle zjištěného skutkového stavu objednal stavební materiál, dodaný žalující stranou, jehož cena je předmětem tohoto sporu, Jan B. a tento se zavázal se svojí manželkou zaplatiti jeho kupní cenu. Žalující strana se domáhala zaplacení i na Jurajovi B., a to proto, že Jan B. upotřebil materiál jím koupený na stavbu provedenou na pozemku svého otce Juraje, čímž je tento obohacen na úkor strany žalující.

Odvolací soud uznal žalobu za odůvodněnou a opřel se při tom o zásadu obsaženou v § 1041 obč. zák., platnou i na právní oblasti Slovenska. Neprávem. Žalující strana, prodávší a odevzdávší stavební materiál Janu B., přestala býti jeho vlastníkem a Jan B. jako vlastník byl oprávněn použití stavebního materiálu jakýmkoliv způsobem a pouhým upotřebením jeho pro třetí osobu nemohl vzniknouti právní poměr mezi touto a stranou žalující.

Odvolací soud se dovolává mylně zásady § 1041 obč. zák., neboť pro stavbu, provedenou na pozemku Juraje B. nebyl upotřeben materiál strany žalující, nýbrž materiál, který do svého vlastnictví na základě tržové smlouvy převedl Jan B., žalující strana, prodávší a odevzdávší ho Janu B., přestala býti jeho vlastníci, i když tento zůstal kupní cenu dlužen; pro posouzení stavu věci není rozhodné, že žalující strana byla kdysi vlastníci materiálu, nýbrž kdo jím byl v době jeho upotřebení pro stavbu na pozemku Juraje B.

Žalující strana utrpěla škodu, jestliže Jan B. jí nezaplatil kupní cenu, nemá však přímý nárok proti žalovanému, poněvadž zjištěné skutečnosti nezakládají ani smluvní ani mimosmluvní závazky mezi ní a žalovaným.